

Bebakening en markering is nodig Aanvullende maatregelen gewenst

Paal in wegdek

ANWB Verkeersafdeling

Onderbord

Aan de verzameling teksten onder het bord 'Algemeen gevaarsteken' kan er weer een worden toegevoegd. Op het eerste gezicht een bord, waarvan iedereen zich afvraagt of het wel nodig is. Bij een verdere verdieping in het probleem moet het antwoord naar onze mening toch 'ja' luiden. Hierbij moeten wij direct toegeven dat een andere oplossing de voorkeur verdient, maar die is vaak niet te vinden of er is geen ruimte voor.

Waarom paal?

Wat is er feitelijk aan de hand. Op steeds meer plaatsen in het land worden fietspaden aangelegd in agrarische of bosrijke gebieden. In die gebieden zijn de fietspaden de enige verharde wegen. Als zo'n fietspad bij slecht weer de enige berijdbare toegang lijkt of de kortste route vormt is er een grote kans dat voertuigen van een fietspad gebruik gaan maken. Door een bord zullen ze zich niet altijd laten weerhouden. De fietspaden moeten voor auto's meestal wel berijdbaar blijven, omdat de toegang voor onderhoudsvoertuigen, politie en ambulance mogelijk moet zijn. Om enerzijds de toegang voor motorvoertuigen onmogelijk te maken en anderzijds toch van het pad gebruik te maken, wordt vaak een uitneembare of wegklapbare paal in het wegdek geplaatst.

Obstakel

Deze paal vormt dan direct weer een obstakel voor de fietsers. Overdag is zo'n paal voor de fietser, die in zijn eentje op stap gaat, meestal goed waar te nemen. Zodra er echter sprake is van een groep fietsers, beginnen de problemen groter te worden. Voorliggers nemen het uitzicht weg op het paaltje. Dit probleem wordt nog groter bij

de berijders van trim- en racefietsen, ook wel 'kromme-stuurfietsers' genoemd. Door hun houding zitten ze tamelijk veel naar het wegdek te staren, waardoor de kans op een onverwachte botsing erg groot wordt. Bij donker vormen de paaltjes voor alle fietsers een probleem, omdat de fietsverlichting vaak ontoereikend is om het obstakel tijdig te signaleren. De groepen fietsers hebben zelf vaak al een waarschuwingssysteem door de kreet 'paaltje . . .!' te slaken.

Bebakening en markering

In feite heeft de wegbeheerder in de situatie op foto 1 niets anders gedaan dan de kreet van de fietsers op een onderbord te plaatsen. Voor de fietsers die naar het wegdek kijken is voorts een doorgetrokken streep aangebracht. Nabij de paal wordt de streep verbreed, waardoor de fietser om de paal wordt geleid. Foto 2 geeft dit aan. De paal zelf is rood-wit geverfd en valt daardoor overdag ook goed op. Hoe gek de aanduiding op het eerste gezicht misschien overkomt, menen wij toch dat het nog zo'n slechte oplossing niet is. Dit wil echter niet zeggen dat er nu sprake is van een ideale situatie.

Andere maatregelen

Alvorens tot de plaatsing van een paal in het wegdek over te gaan dient eerst te worden onderzocht of er voor het verkeer dat wél op het fietspad moet komen een andere oplossing gevonden kan worden. Wij denken daarbij aan:

a. een versmalling van het fietspad, waardoor de breedte ontoereikend wordt voor auto's (foto 3). In combinatie met een brede middenberm waarop bomen en/of struiken staan, ontstaat voldoende visueel volume. Fietsers kunnen de versmalling tijdig zien;

b. een omlegging voor het autoverkeer dat met een slagboom wordt tegengehouden. Als het fietspadennet op meer plaatsen voor het verzorgende verkeer toegankelijk gemaakt wordt, kan zo'n omleiding op één of meer plaatsen achterwege blijven. Deze laatste oplossing is zeker in bosrijke gebieden zonder veel extra kosten te realiseren.

c. een andere oplossing, die ook meer visueel volume heeft dan een enkel paaltje, kan gevonden worden door een smalle lage middenberm. De breedte van de berm mag niet breder zijn dan de spoorbreedte van een auto. Op de middenberm zelf kunnen twee of meer uitneembare paaltjes of een uitneembaar of omklapbaar rood-wit waarschuwingshek (schrikhek) geplaatst worden. Door de geringe breedte kan het verzorgend verkeer na het uitnemen of omklappen van de paaltjes de barrière passeren. Uiteraard moet wel rekening gehouden worden met de bodemvrijheid van de voertuigen.

Wij sluiten niet uit dat er in de praktijk nog meer oplossingen zijn gevonden. Als u andere oplossingen kent, zullen wij dat zo mogelijk vergezeld van een foto of tekening graag van u vernemen. In Verkeerskunde 6/83 stond al een voorbeeld uit Tilburg.

Aanvullende maatregelen gewenst

Wanneer tot de oplossing 'paal in wegdek' wordt besloten moeten naar onze mening in elk geval de volgende voorzieningen getroffen worden:

- waarschuwbord met onderbord, vooral buiten de bebouwde kom;
- doorgetrokken asstreep die uitloopt in een wit puntstuk dat de fietsers om de paal heen leidt;
- rood-wit (reflecterende) markering op de palen.

Verder zijn gewenst:

- openbare verlichting;
- extra zorg voor het onderhoud van het wegdek. Gleuven in betontegels, gaten en scheuren veroorzaken slingerbewegingen bij de fietsers, die bij een paal funest kunnen zijn;
- extra aandacht voor de afwatering en overgroeïende beplanting, waardoor de effectieve doorrijbreedte kan verminderen;
- een kantstreep over korte lengte als extra waarschuwing voor de palen in de berm;
- goed onderhouden bermen waardoor het van het fietspad afraken geen noodlottig gevolg heeft.

Met bovenstaande aanbevelingen hopen wij te bereiken dat het fietspad met veel plezier door de fietsers veilig bereden kan worden.

